

తొమ్మిదవ అధ్యాయము

శిరిడీ యాత్రయొక్క లక్షణములు

శిరిడీ సందర్శనములోని యొక ప్రత్యేక విశేషమేమన, బాబా యనుమతిలేనిదే యెవరును శిరిడీ విడువ లేకుండిరి. బాబా యనుమతిలేక యెవరైనను శిరిడీ విడచి వెళ్ళినచో, వారు ఊహించనికష్టములు కొనితెచ్చుకున్నవారగుచుండిరి. బాబా యెవరినైన బయలుదేరుడని శలవిచ్చిన తరువాత, ఇక శిరిడీలో నుండరాదు. శలవు తీసుకొనుటకు బాబా వద్దకు భక్తులు పోయినప్పుడు బాబా వారికి స్పష్టముగనో లేక సూచనప్రాయముగనో కొన్ని సలహాల నిచ్చుచుండెడివారు. బాబా ఆదేశానుసారము నడచి తీరవలెను. వ్యతిరేకముగా పోయినచో ప్రమాదములేవో తప్పక వచ్చుచుండెడివి. ఈ దిగువ అట్టి యుదాహరణములు కొన్ని ఇచ్చుచున్నాను.

తాత్యాకోతే పాటిల్

తాత్యాకోతే పాటిల్ ఒకనాడు టాంగాలో కోపర్గాంవ్లో జరుగు సంతకు బయలుదేరెను. హడావుడిగా మసీదుకు వచ్చి, బాబాకు నమస్కరించి కోపర్గాంవ్ సంతకు పోవుచుంటినని చెప్పెను. బాబా అతనితో, "తొందర పడవద్దు! కొంచెమాగుము. సంత సంగతి యటుండనిప్పు! ఊరు విడచి అసలు బయటకెక్కడికిని పోవలదు" అని అనెను. సంతకు వెళ్ళవలెననెడి తాత్యా యాతురతను జూచి, కనీసము షామా (మాధవరావు దేశపాండే) నయిన వెంట తీసికొని పొమ్మని బాబా చెప్పెను. బాబా మాటలను లెక్కచేయక తాత్యా హుటాహుటిన టాంగానెక్కి కోపర్గాంవ్ బయలుదేరెను. టాంగాకు కట్టిన రెండు గుట్టములలో నొకటి మూడువందలరూపాయలు ఖరీదు పెట్టి క్రొత్తగా కొన్నది. మిక్కిలి చురుకైనది. శిరిడీ వదలి సాపుల్విహార్ దాటిన వెంటనే అది మిక్కిలి వడిగా పరుగెత్తసాగెను. కొంతదూరము పోయిన పిమ్మట కాలు మడతబడి యది కూలబడెను. తాత్యాకు పెద్ద దెబ్బలేమీ తగులలేదు గానీ, తల్లి వలే ప్రేమతో బాబా చెప్పిన సలహా జ్ఞప్తికివచ్చెను. మరొకప్పుడు గూడా, ఇటులనే బాబా యాజ్ఞను వ్యతిరేకించి కోల్టారు గ్రామమునకు ప్రయాణమై, దారిలో టాంగా ప్రమాదమునకు గరయ్యెను.

ఐరోపాదేశస్తుని ఉదంతము

బొంబాయి నుండి ఐరోపాదేశస్తుడొకడు యేదోఉద్దేశముతో బాబా దర్శనార్థము శిరిడీ వచ్చెను. తనతో నానాసాహెబు చాందోర్కరు వద్దనుంచి తనను గూర్చిన యొక పరిచయ పత్రమును కూడా తెచ్చెను. అతనికొరకు ఒక ప్రత్యేక గుడారమువేసి, అందులో సౌకర్యముగ బస యేర్పాటుచేసిరి. బాబా ముందు మ్రోకరిల్లి, వారి చేతిని ముద్దిడవలెనను కోరికతో అతడు మూడుసారులు మసీదులో ప్రవేశింప యత్నించెను. కానీ బాబా అతనిని మసీదులో ప్రవేశించుటకు నిషేధించెను. క్రిందగా మశీదు ముందు గల బహిరంగావరణములో కూర్చొండియే తమను దర్శించుకొనవచ్చుననిరి. అతడు తనకు జరిగిన మరియుదకు అసంతుష్టిపడి వెంటనే శిరిడీ విడువవలెనని నిశ్చయించుకొనెను. బాబా సెలవు పొందుటకు వచ్చెను. తొందరపడక మరుసటి దినము పొమ్మని బాబా చెప్పెను. తక్కినవారు కూడ బాబా ఆదేశమును పాటించమని సలహా ఇచ్చిరి. ఆ సలహాలను ఖాతరుచేయక అతడు టాంగానెక్కి శిరిడీ నుండి బయలుదేరెను. మొదట గుఱ్ఱములు బాగుగనే పరుగెత్తినవి. సావుల్విహార్ దాటిన కొద్దిసేపటిలో యొక సైకిలు అతని టాంగా కెదురువచ్చెను. దానిని జూటి గుఱ్ఱములు బెదరినవి. టాంగా తలక్రిందులయ్యెను. ఆ పెద్దమనిషి క్రిందబడి, రోడ్డుపై కొంత దూరము ఈడ్వబడెను. ఫలితముగా గాయములను బాగు చేసికొనుటకై కోపర్గాంప్లో ఆసుపత్రి పాలయ్యెను. ఇటువంటి అనేకసంఘటలన మూలమున బాబా యాజ్ఞను ధిక్కరించువారు ప్రమాదముల పాలగుదురనియు, బాబా యాజ్ఞనుసారము పోవువారు సురక్షితముగా నుండురనియు జనులు గ్రహించిరి.

భిక్షయొక్క యావశ్యకత

బాబాయే భగవంతుడయినచే వారు భిక్షాటనముచే జీవితమంతయు గడుపనేల? యను సందియము చాలా మందికి కలుగవచ్చును. దీనికి, (1) భిక్షాటనము చేసి జీవించు హక్కు ఎవరికి కలదు? (2) పంచసూత్రములు, వానిని పోగొట్టుకొను మార్గమేది? యను రెండు ప్రశ్నలకు వచ్చు సమాధానముతో సమాధానపడును.

సంతానము, దనము, కీర్తి సంపాదించుటయందాపేక్ష వదలుకొని సన్యసించువారు భిక్షాటనముచే జీవించవచ్చునని మన శాస్త్రములు ఘోషించుచున్నవి. వారు ఇంటివద్ద వంట ప్రయత్నములు చేసికొని తినలేరు. వారికి భోజనము పెట్టు బాధ్యత గృహస్థులపై గలదు. సాయిబాబా గృహస్థుడు కారు; వానప్రస్థుడు కూడ కారు; వారస్థలితబ్రహ్మచారులు. బాల్యమునుంచి బ్రహ్మచర్యమునే అవలంబించుచుండిరి. ఈ సకల జగత్తంతయు వారి గృహమే. ఈ జగత్తునకు వారు కారణభూతులు. వారిపై జగత్తు ఆధారపడి యున్నది. వారు పరబ్రహ్మస్వరూపులు. కాబట్టి వారికి భిక్షాటన చేయు హక్కు సంపూర్ణముగా కలదు.

పంచసూనములు, వానిని తప్పించుకొని మార్గమును ఆలోచింతము. భోజనపదార్థములు తయారు చేయుటకు గృహస్థులు అయిదు పనులు తప్పక చేయవలెను. అవి యేవన: 1) దంచుట లేక రుబ్బుట, 2) విసరుట 3) పాత్రలు తోముట, 4) ఇల్లు ఊడ్చుట, తుడుచుట, 5) పొయ్యి యంటించుట. ఈ అయిదు పనులు చేయునప్పుడనేక క్రిమికీటకాదులు మరణించుట తప్పదు. గృహస్థులు ఈ పాపము ననుభవించవలెను. ఈ పాపపరిహారమునకు మన శాస్త్రములు ఆరు మార్గములు ప్రబోధించుచున్నవి. 1) బ్రహ్మయజ్ఞము, 2) వేదాధ్యయనము, 3) పితృయజ్ఞము, 4) దేవయజ్ఞము, 5) భూతయజ్ఞము, 6) అతిథి యజ్ఞము. శాస్త్రములు విధించిన ఈ యజ్ఞములు నిర్వర్తించినచో గృహస్థుల మనస్సులు పాపరహితములగును. మోక్షసాధనమునకు ఆత్మ సాక్షాత్కారమునకు యివి తోడ్పడును. బాబా యింటింటికి వెళ్ళి భిక్ష యడుగుటలో, ఆ గృహస్థులకు వారు చేయవలసిన కర్మను బాబా జ్ఞప్తికి దెచ్చినట్లయినది. తమ ఇంటి గుమ్మము వద్దనే యింత గొప్ప ప్రబోధమును పొందిన ప్రజలెంతటి ధన్యులు!

భక్తుల యనుభవములు

శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీత (9అ. 26శ్లో.) యందు, "శ్రద్ధాభక్తులతో ఎవ్వరేని పత్రముగాని పుష్పముగాని ఫలముగాని లేదా నీరుగాని యర్పించినచో దానిని నేను గ్రహించెదను" అని నుడివెను. సాయిబాబాకు సంబంధించి యింకా సంతోషదాయకముగు విషయమేమన, తమ భక్తుడేదైన తమకు సమర్పించవలెననుకొని, యే కారణముచేతైనను ఆ సంగతి మరచినచో, అట్టివానికి బాబా ఆ విషయము జ్ఞాపకము చేసి, ఆ నివేదనను గ్రహించి యాశీర్వాదించువారు. అట్టి యుదాహరణలు కొన్ని యీ క్రింద చెప్పబోవుచున్నాను.

తర్జున కుటుంబము

రామచంద్ర ఆత్మారామ్ పురఫ్ బాబాసాహెబు తర్జున యొక్కనొకప్పుడు ప్రార్థనసమాజస్థుడైనను, తరువాత బాబాకు ప్రీయభక్తుడైనాడు. వాని భార్యపుత్రులు కూడ బాబాను మిగుల ప్రేమించుచుండిరి. ఒకసారి తల్లి కొడుకులు శిరిడికి పోయి యచ్చట వేసని సెలవులు గడువవలెనని నిర్ణయించిరి. శిరిడి పోవుట సంతోషదాయకమైనను, కొడుకు మాత్రము దానికి మనఃస్ఫూర్తిగా ఇష్టపడలేదు. కారణమేమన తన తండ్రి ప్రార్థన సమాజమునకు చెందినవాడగుటచే ఇంటివద్ద బాబాయొక్క పూజ సరిగా చేయకపోవచ్చునని సంశయించెను. కాని, బాబా పూజను తాను నియమానుసారము సక్రమముగా చేసెదనని తండ్రి వాగ్దానము చేయుటచే బయలుదేరెను. శుక్రవారము రాత్రి తల్లి కొడుకులు బయలుదేరి శిరిడికి వచ్చిరి.

ఆ మరుసటి దినము శనివారమునాడు తండ్రియగు తర్జున పెందలకడనే నిద్రలేచి, స్నానముచేసి, పూజను ప్రారంభించుటకు ముందుగా బాబా పటమునకు సాష్టాంగనమస్కారము చేసి, యేదో లాంచనమువలె కాక, తన కుమారుడు చేయునట్లు పూజను శ్రద్ధగా తనచే చేయింపవలసినదని ప్రార్థించెను. ఆనాటి పూజను సమాప్తి చేసి నైవేద్యముగ కలకండను అర్పించెను. భోజనసమయమందు దానిని పంచిపెట్టెను.

ఆనాటి సాయంత్రము, ఆ మరుసటిదినము, అనగా ఆదివారము నాడు, పూజ యంతయు సవ్యముగా జరిగెను. సోమవారము కూడ చక్కగా గడిచెను. ఆత్మారాముడు ఎప్పుడిట్లు పూజ చేసియుండలేదు. పూజయంతయు కొడుకనకు వాగ్దానము చేసినట్లు సరిగా జరుగుచున్నందుకు సంతసించెను. మంగళవారమునాడు పూజనెప్పటివలె సలిపి కచేరికి పోయెను. మధ్యాహ్నమింటికి వచ్చి భోజనమునకు కూర్చున్నప్పుడు అక్కడ ప్రసాదము లేకుండుట గమనించెను. నౌఖరును అడుగగా ఆనాడు నైవేద్యమిచ్చుట మరచుటచే ప్రసాదము లేదని బదులు చెప్పెను. ఈ సంగతి వినగనే భోజనమునకు కూర్చున్న ఆత్మారామ్ వెంటనే లేచి, బాబా పటమునకు సాష్టాంగనమస్కారము చేసి, బాబాను క్షమాపణ కోరెను. బాబా తనకు ఆ విషయము జ్ఞప్తికి తేనందుకు నిందించెను. ఈ సంగతులన్నిటిని శిరిడిలో నున్న తన కొడుకునకు వ్రాసి, బాబాను క్షమాపణ వేడుమనెను. ఇది బాంధ్రాలో మంగళవారము మధ్యాహ్నము సుమారు 12 గంటలకు జరిగెను.

అదే సమయమందు శిరిడీలో, మధ్యాహ్నాహారతి ప్రారంభించుటకు ముందు, ఆత్మారాముని భార్యతో బాబా యిట్లనెను: "తల్లీ! ఏమయిన తినవలెనను ఉద్దేశముతో బాండ్రాలో మీ యింటికి పోయినాను. తలుపు తాళము వేసియుండెను. ఏలాగుననో లోపల ప్రేశించితిని. కాని అక్కడ తినుట కేమిలేకపోవుటచే తిరిగి వచ్చితిని" అనెను.

బాబా మాటలు ఆమెకేమియు బోధపడలేదు. కాని ప్రక్కనేయున్న కుమారుడు మాత్రము ఇంటివద్ద పూజలో నేమియో లోటుపాటులు జరిగినవని గ్రహించి, యింటికి పోవుటకు సెలవు నిమ్మని బాబాను వేడెను. అందులకు బాబా పూజను అక్కడనే చేయుమనీ, యింటికి పోవవసరములేదని చెప్పెను. వెంటనే కొడుకు శిరిడీలో జరిగిన విషయమంతయు వివరముగ తండ్రికి ఉత్తరము వ్రాసి, బాబాపూజను అశ్రద్ధచేయవద్దని వేడుకొనెను. ఈ రెండు ఉత్తరములు ఒకటికొకటి మార్గమధ్యమున తటస్థపడి తమ తమ గమ్యస్థానములకు చేరెను. ఇది ఆశ్చర్యకరము కదా!

ఆత్మారాముని భార్య

ఇక ఆత్మారాముని భార్య విషయము. ఒకసారి ఆమె మూడు పదార్థములను బాబాకు నైవేద్యము పెట్టుటకు సంకల్పించుకొనెను. అవి: 1) వంకాయ పెరుగుపచ్చడి, 2) వంకాయ వేపుడు కూర, 3) పేడా. బాబా వీనినెట్లు గ్రహించెనో చూచెదము.

బాండ్రా నివాసియగు రఘువీర భాస్కర పురందరే బాబాకు మిక్కిలి భక్తుడు. అతడు ఒకనాడు భార్యతో శిరిడీకి బయలుదేరుచుండెను. ఆత్మారాముని భార్య పెద్దవంకాయలు రెండింటిని మిగుల ప్రేమతో తెచ్చి పురందరుని భార్య చేతికిచ్చి యొకవంకాయతో పెరుగుపచ్చడిని రెండవదానితో వేపుడును చేసి బాబాకు వడ్డించుమని వేడెను. శిరిడీ చేరిన వెంటనే పురందరుని భార్య వంకాయ పెరుగుపచ్చడి మాత్రము చేసి బాబా భోజనమునకు కూర్చున్నప్పుడు తీసికొని వెళ్ళెను. బాబాకా పచ్చడి చాలా రుచిగా నుండెను. కాన దాని నందరికి పంచిపెట్టెను. వెంటనే, తనకు వంకాయ వేపుడు కూడ అప్పుడే కావలెనని బాబా అడిగెను. ఈ సంగతి భక్తులు రాధాకృష్ణమూయికి తెలియపరచిరి. అది వంకాయల కాలము కాదు గనుక యామె కేమియు తోచకుండెను. వంకాయలు ఎట్లు సంపాదించుట యనునది ఆమెకు సమస్య యాయెను.

వంకాయపచ్చడి తెచ్చినదెవరని కొనుగొనగా పురందరుని భార్యయని తెలియుటచే వంకాయవేపుడు గూడ ఆమెయే చేసి పెట్టవలెనని ఆమెకు కబురంపిరి. అప్పుడందరికి వంకాయ వేపుడును బాబా యెందులకు కోరిరో తెలిసినది. బాబా సర్వజ్ఞులకు యందరాశ్చర్యపడిరి.

1915 డిసెంబరులో గోవింద బాలారామాన్ కర్ యనువాడు శిరిడికి పోయి తన తండ్రికి ఉత్తరక్రియలు చేయవలెననుకొనెను. ప్రయాణమునకు పూర్వము ఆత్మారాముని వద్దకు వచ్చెను. ఆత్మారాం భార్య బాబా కొరకేమైన పంపవలెననుకొని ఇల్లంతయు వెదకెను. కాని యొక్క పేడా తప్ప యేమియు గాన్పించలేదు. ఆ పేడా కూడా యప్పటికే బాబాకు నైవేద్యముగ సమర్పింపబడియుండెను. తండ్రి మరణించుటచే గోవిందుడు విచారగ్రస్తుడై యుండెను. కాని బాబా యందున్న భక్తి ప్రేమలచే ఆమె యా పేడాను అతని ద్వారా పంపెను. బాబా దానిని పుచ్చుకొని తినునని నమ్మియుండెను. గోవిందుడు శిరిడి చేరెను; బాబాను దర్శించెను. కానీ, పేడా తీసికొని వెళ్ళుట మరచెను. బాబా అప్పటికి ఊరకుండెను. సాయంత్రము బాబా దర్శనమునకై వెళ్ళినప్పుడు కూడ అతడు పేడా తీసికొనిపోవుట మరచెను. అప్పుడు బాబా యోపిక పట్టక తనకొరకేమి తెచ్చినావని యడిగెను. ఏమియు తీసికొని రాలేదని గోవిందుడు జవాబిచ్చెను. వెంటనే బాబా, "నీవు యింటివద్ద బయలు దేరునప్పుడు ఆత్మారాముని భార్య నా కొరకు నీ చేతికి మిఠాయి ఇవ్వలేదా?" యని యడిగెను. కుఱ్ఱవాడదియంతయు జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని సిగ్గుపడెను. బాబాను క్షమాపణ కోరెను. బసకు పరుగెత్తి పేడాను దెచ్చి బాబా చేతికిచ్చెను. చేతిలో పడిన వెంటనే బాబా దానిని గుటుక్కున మ్రింగెను. ఇవ్వినముగా ఆత్మారాముని భార్య యొక్క భక్తిని బాబా ప్రీతిపూర్వకముగ స్వీకరించెను. "నా భక్తులు నన్నెట్లు భావించురో, నేను వారి నావిధముగనే అనుగ్రహింతును" అను గీతావాక్యము (4-11) నిరూపించెను.

బాబాకు సంతుష్టిగా భోజనము పెట్టుట యెట్లు?

ఒకప్పుడు ఆత్మారామ్ తర్జున్ భార్య శిరిడిలో నొక ఇంటియందు దిగెను. మధ్యాహ్న భోజనము తయారయ్యెను. అందరికి వడ్డించిరి. ఆకలితో నున్న కుక్క యొకటి వచ్చి మొలుగుట ప్రారంభించెను. వెంటనే తర్జున్ భార్యలేచి యొక రొట్టెముక్కను విసరెను. ఆ కుక్క ఎంతో మక్కువగా ఆ రొట్టెముక్కను తిసెను. ఆనాడు సాయంకాలము ఆమె మసీదునకు పోగా బాబా ఆమెతో నిట్లనెను, "తల్లీ! నాకు కడుపునిండ గొంతువరకు భోజనము పెట్టినావు. నా జీవశక్తులు సంతుష్టి చెందినవి. ఎల్లప్పుడు ఇట్లనే చేయుము. ఇది నీకు సద్గతి కలుగజేయును. ఈ మసీదులో గూర్చుండి నేనెన్నడసత్యమాడను. నాయందిట్టే దయ యుంచుము. మొదట యాకలితో నున్న జీవికి భోజనము పెట్టిన పిమ్మట నీవు

భుజింపుము. దీనిని జాగ్రత్తగా జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము.” ఇదంతయు ఆమెకేమియు బోధపడలేదు. కావున ఆమెయిట్లు జవాబిచ్చెను. “బాబా! నేను నీకెట్లు భోజనం పెట్టగలను? నా భోజనము కొరకే ఇతరులపై ఆధారపడియున్నాను. నేను వారికి డబ్బిచ్చి భోజనము చేయుచున్నాను.” అందులకు బాబా యిట్లు జవాబిచ్చెను. “నీవు ప్రేమపూర్వకముగ పెట్టిన యా రొట్టెముక్కను తిని యిప్పటికి త్రేసుపులు తీయుచున్నాను. నీ భోజనమునకు ముందు యే కుక్కను నీవు జూచి రొట్టె పెట్టితివో అదియు నేను ఒక్కటియే. అట్లనే, పిల్లలు, పండులు, ఈగలు, ఆవులు మొదలుగా గలవన్నియు నా యంశములే. నేనే వాని యాకారములో తిరుగుచున్నాను. ఎవరయితే సకల జీవకోటిలో నన్ను జూడగలుగుదురో వారే నా ప్రియభక్తులు. కావున నేను వేరు తక్కిన జీవరాశి యంతయు వేరు యను ద్వంద్వభావమును భేదమును విడిచి నన్ను సేవింపుము.” ఈ యమృతతుల్యమగు మాటలు యామె హృదయము నెంతయో కదలించినవి. ఆమె నేత్రములు ఆశ్రువులతో నిండెను. గొంతు గద్గదమయ్యెను. ఆమె యానందమునకు అంతు లేకుండెను.

నీతి

‘జీవులన్నిటి యందు భగవంతుని దర్శింపుము’ అనునది యీ యధ్యాయములో నేర్చుకొనవలసిన నీతి. ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీత, భాగవతము మొదలగునవి యన్నియి భగవంతుని ప్రతిజీవీయందు చూడుమని ప్రబోధించుచున్నవి. ఈ యధ్యాయము చివర చెప్పిన యుదాహరణము వలనను, ఇతర అనేక భక్తుల అనుభవములవలనను, సాయిబాబా ఉపనిషత్తులలోని ప్రబోధములను, తమ ఆచరణ రూపమున చూపి, యనుభవ పూర్వకముగా నిర్ధారణచేసి యున్నారనియు స్పష్టమగును. ఉపనిషదాది గ్రంథములలో ప్రతిపాదింపబడిన తత్త్వమును అనుభవపూర్వకముగ ప్రబోధించిన సమర్థ సద్గురుడే శ్రీసాయిబాబా.